

WOJEWODA ŁÓDZKI

Łódź, 22 kwietnia 2025 r.

PNIK-III.431.13.2024

Pan

Marcin Kosiorek

Starosta Łowicki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej², w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej³ oraz art. 175 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, w okresie 28 października 2024 r. – 31 stycznia 2025 r. przeprowadzona została planowana kontrola w trybie zwykłym⁵, w przedmiocie wykonywania zadania zleconego z zakresu administracji rządowej, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej⁶ przez Powiat Łowicki⁷. Kontrolą objęto okres od 1 października 2022 r. do 31 marca 2024 r.⁸.

Kontrolowany Urząd obsługujący Starostę Łowickiego – Starostwo Powiatowe w Łowiczu⁹.

Kontrolę na podstawie upoważnień wydanych przez Wojewodę Łódzkiego 24 października 2024 r. przeprowadzili pracownicy Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi¹⁰:

¹ Dz.U. z 2023 r., poz. 190.

² Dz.U. z 2020 r., poz. 224.

³ Dz.U. z 2021 r., poz. 945 – publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą, obecnie: Dz.U. z 2024 r., poz. 1534. Dalej: ustawa npp, npo, ep.

⁴ Dz.U. z 2024 r., poz. 1530.

⁵ Kontrola realizowana była w trybie hybrydowym.

⁶ Dalej także: npp, npo i ep.

⁷ Dalej: Powiat.

⁸ Przygotowanie w 2022 r. do realizacji zadania w 2023 r. i wykonanie zadania.

⁹ Dalej: Starostwo.

¹⁰ Akta kontroli prowadzone w formie elektronicznej w systemie EZD.

ŁÓDZKI URZĄD WOJEWÓDZKI W ŁÓDZI

90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104, tel.: (+48) 42 664 10 00, fax: (+48) 42 664 10 40 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /lodzuw/SkrytkaESP

<https://www.gov.pl/web/uw-lodzki>

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Łódzki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie <https://www.gov.pl/web/uw-lodzki> w zakładce ochrona danych osobowych.

- 1) Izabela Pękosławska – młodszy specjalista w oddziale kontroli Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli, kierownik zespołu kontrolerów,
- 2) Adam Niezgodzki – młodszy specjalista w oddziale kontroli Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli, członek zespołu kontrolerów,
- 3) Michał Jacek Cyrański – młodszy specjalista w oddziale kontroli Wydziału Prawnego, Nadzoru i Kontroli, członek zespołu kontrolerów,
- 4) Patrycja Pajor – młodszy specjalista w oddziale kontroli finansowej Wydziału Finansów i Budżetu, członek zespołu kontrolerów.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli Starostwa w poz. 7¹¹.

W okresie objętym kontrolą pełnili funkcję:

- Starosty Łowickiego – Pan Marcin Kosiorek ¹²,
- Wicestarosty – Pan Piotr Malczyk ¹³, obecnie funkcję tę pełni Pan Krystian Cipiński¹⁴,
- Członków Zarządu Powiatu – Pan Tadeusz Kozioł¹⁵, obecnie funkcję tę pełni Pan Michał Trzoska¹⁶,
- Sekretarza Powiatu – Pani Agata Tracz,
- Skarbnika Powiatu – Pani Monika Mamcarz.

W toku kontroli wyjaśnienia zostały udzielone przez Starostę Łowickiego - Pana Marcina Kosiorka, pismami z: 15 listopada 2024 r., 2 grudnia 2024 r., 18 grudnia 2024 r., 14 stycznia 2025 r., 22 stycznia 2025 r., 29 stycznia 2025 r.

Ocena działalności jednostki.

Mając na uwadze przedstawione w niniejszym dokumencie ustalenia, badaną działalność jednostki kontrolowanej należy ocenić¹⁷:

- **pozytywnie** w zakresie funkcjonowania systemu npp, npo i ep,
- **pozytywnie z nieprawidłowościami** w zakresie wydatkowania dotacji w 2023 r., udzielonej na finansowanie zadania wynikającego z ustawy npp, npo i ep.

¹¹ Kopia stron książki kontroli obejmujących swoim zakresem informacje o niniejszej kontroli potwierdzona za zgodność z oryginałem przez Wicestarostę Łowickiego i Sekretarza Powiatu Łowickiego.

¹² Powołany na stanowisko Uchwałą Rady Powiatu Nr I/3/2018 z dnia 26.11.2018 r., ponownie wybrany na funkcję Starosty Łowickiego Uchwałą Nr I/3/2024 z 6.05.2024 r. Dalej: Starosta.

¹³ Powołany na stanowisko Uchwałą Rady Powiatu Nr I/4/2018 z 26.11.2018 r.

¹⁴ Powołany na stanowisko Uchwałą Rady Powiatu Nr I/4/2024 z 6.05.2024 r.

¹⁵ Powołany na stanowisko Uchwałą Rady Powiatu Nr I/4/2018 z 26.11.2018 r.

¹⁶ Powołany na stanowisko Uchwałą Rady Powiatu Nr I/5/2024 z 6.05.2024 r.

¹⁷ Skala ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

Ustalenia kontroli.

I. Funkcjonowanie systemu npp, npo i ep.

1. Przygotowanie organizacyjne Starostwa do wykonywania badanych zadań.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Starostwa¹⁸, zagadnienia objęte kontrolą realizowane są przez:

- Wydział Organizacyjny, m.in. poprzez:
 1. Udostępnianie aktów normatywnych organów Powiatu oraz ich bieżącą publikację w Biuletynie Informacji Publicznej oraz administrowanie stroną Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa;
 2. Przesyłanie do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego aktów prawnych oraz innych dokumentów;
- Wydział Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami¹⁹, m.in. poprzez:
 1. Udostępnianie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej;
 2. Wykonywanie zadań Powiatu i Starosty wynikających z *ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i edukacji prawnej*, w tym:
 - a) przygotowywanie projektów umów z adwokatami i radcami prawnymi, porozumień z gminami w sprawie lokali z przeznaczeniem na punkty nieodpłatnej pomocy prawnej lub zarządzenia starosty w sprawie powiatowych lokali,
 - b) przygotowywanie projektów porozumień z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych,
 - c) udostępnianie określonych w ustawie informacji w Biuletynie Informacji Publicznej,
 - d) prowadzenie spraw w zakresie powierzania prowadzenia punktów nieodpłatnej pomocy prawnej organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego,

¹⁸ Załącznik do Uchwały Nr 741/2021 Zarządu Powiatu Łowickiego z 1.09.2021 r., obowiązujący na początku okresu objętego kontrolą.

Od 1.05.2023 r. obowiązywał Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Łowiczu stanowiący załącznik do Uchwały nr 1174/2023 Zarządu Powiatu Łowickiego z 26.04.2023 r. Aktualnie obowiązuje Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Łowiczu stanowiący załącznik do Uchwały Nr 46/2024 Zarządu Powiatu Łowickiego z 18.07.2024 r.

¹⁹ Na początku okresu objętego kontrolą: Wydział Kontroli i Zarządzania Jednostkami.

- e) sporządzanie zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu,
 - f) rozliczanie dotacji z budżetu państwa,
 - g) wyposażanie lokali, w których usytuowane są punkty nieodpłatnej pomocy prawnej we współpracy z Wydziałem Organizacyjnym;
3. Opracowywanie programu współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami działalności pożytku publicznego;
- Wydział Finansowy, poprzez, m.in.:
1. Opracowywanie projektu budżetu powiatu na dany rok z uwzględnieniem obowiązujących zasad, trybów i terminów;
 2. Informowanie powiatowych jednostek organizacyjnych o wstępnych i ostatecznych kwotach planu dochodów i wydatków tych jednostek oraz o dokonanych przez Zarząd bądź Radę zmianach w trakcie roku;
 3. Nadzorowanie prawidłowości opracowywania i zatwierdzania planów finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu oraz opracowywanie planów finansowych Starostwa;
 4. Przekazywanie środków pieniężnych jednostkom budżetowym na realizację ich wydatków zgodnie z ustalonym planem finansowym, rozliczanie przekazanych środków finansowych na podstawie sprawozdawczości i informacji jednostek organizacyjnych;
 5. Nadzorowanie rozliczeń finansowych udzielonych powiatowi dotacji i środków otrzymanych z innych źródeł;
 6. Prowadzenie rachunkowości budżetu i gospodarki finansowej Powiatu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i zasadami;
 7. Prowadzenie ewidencji księgowej budżetu Powiatu;
 8. Prowadzenie sprawozdawczości, analiz i informacji z wykonania budżetu.

Bezpośredni nadzór nad pracą wyżej wymienionych komórek sprawuje Starosta²⁰.

Zgodnie z zakresami czynności badane zadania były wykonywane przez:

- Sekretarza Powiatu – zadania dotyczące nadzoru nad pracą Wydziału Organizacyjnego,

²⁰ Zarządzenie Nr 58/2021 Starosty Łowickiego z 27.10.2021 r. zmienione Zarządzeniem Nr 1/2023 Starosty Łowickiego z 2.01.2023 r., Zarządzeniem Nr 17/2023 Starosty Łowickiego z 28.04.2023 r. oraz Zarządzeniem Nr 24/2024 Starosty Łowickiego z 8.05.2024 r. – zarządzenia dotyczyły podziału zadań pomiędzy Starostę i Wicestarostę Łowickiego w zakresie nadzoru nad pracą Starostwa.

- Dyrektora Wydziału Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami – zadania z zakresu nadzoru nad ww. Wydziałem,
- Inspektora w Wydziale Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami – zadania z zakresu systemu npp, npo, ep.

W odniesieniu do systemu zastępstw ustalono, że został on wprowadzony, co wynika z zapisów w zakresach obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności Dyrektora Wydziału Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami oraz Inspektora we wskazanym wyżej Wydziale.

Pracownik Starostwa odpowiedzialny za realizację kontrolowanego zadania uczestniczył w szkoleniach:

- z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej organizowanym przez fundację *Młodzi Ludziom*²¹,
- z obsługi systemu teleinformatycznego do obsługi nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej dla Koordynatorów Powiatowych.

W Powiecie, w okresie objętym kontrolą, nie zostały zaimplementowane dodatkowe akty wewnętrzne regulujące badane zagadnienia w aspekcie organizacyjnym oraz sposób realizacji zadań npp, npo, ep. Funkcjonował natomiast *Roczny Program Współpracy Powiatu Łowickiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* na rok 2023, wprowadzony uchwałą Nr LVII/381/2022 Rady Powiatu Łowickiego z 10 listopada 2022 r.²².

Zakres współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi obejmuje realizację zadań publicznych.

Wśród zadań priorytetowych uwzględnionych w Rocznym Programie Współpracy na 2023 r. wymieniono:

- poinformowanie osoby fizycznej (...) o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym lub,
- wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, lub

²¹ Z informacji udzielonych przez Starostę Łowickiego wynika, iż uczestnicy szkolenia nie otrzymali zaświadczeń o udziale w szkoleniu.

²² Dalej: Roczny Program Współpracy.

- sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt a i b, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym lub,
- nieodpłatną mediację lub,
- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową²³.

Realizacją Roczego Programu Współpracy zajmują się Rada Powiatu, Zarząd Powiatu, poszczególne komórki organizacyjne Starostwa, jednostki organizacyjne Powiatu i organizacje pozarządowe.

W myśl ww. dokumentu współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie npp, npo i ep odbywa się w formie:

- powierzenia realizacji zadań publicznych,
- wspierania realizacji zadań publicznych,
- wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach współdziałania,
- promowania realizowanych zadań na stronie internetowej Powiatu.

W Powiecie nie został powołany pełnomocnik do spraw koordynacji realizacji zadań wynikających z ustawy npp, npo i ep, o którym mowa w art. 9 ust. 5 powołanej ustawy (regulacja fakultatywna).

Mając na uwadze przedstawione uwarunkowania, uznać należy, że Starostwo jest przygotowane organizacyjnie do wykonywania badanych zadań.

2. Punkty npp i npo.

Na terenie Powiatu znajdują się 3 punkty, co odpowiada mnożnikowi zdefiniowanemu w art. 20 ust. 4 ustawy npp, npo i ep.

Stosownie do art. 11 ust. 1 powołanej ustawy 1 punkt npp powierzony został do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym, zaś pozostałe (2 punkty) przeznaczono do prowadzenia przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego, wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

W 1 punkcie przeznaczonym do prowadzenia przez organizację pozarządową, świadczone było npo, zaś w 1 punkcie npp, co jest zgodne z art. 11 ust. 1c ustawy npp, npo

²³ Postanowienia § 6 pkt 7 Roczego Programu Współpracy.

i ep, który stanowi, że połowę punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizację pozarządową przeznacza się na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Jeżeli liczba punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizację pozarządową stanowi liczbę nieparzystą, większą o jeden liczbę punktów przeznacza się na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, mniejszą liczbę punktów – na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Rok	Organizacje pozarządowe	Samorządy prawnicze	Suma
2023	2	1	3
Nieodpłatna pomoc prawna	1	1	2
Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie	1	0	1

Punkty zlokalizowano w nieruchomości należącej do zasobów Powiatu – w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności²⁴. Zgodnie z informacją udzieloną przez Starostę wybór lokalizacji punktów podyktowany został względami ułatwienia w dostępie do usług dla osób niepełnosprawnych oraz grupy osób korzystających z usług świadczonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu. Przeprowadzona przez Starostę analiza udzielonych porad w latach 2017-2018 w punkcie znajdującym się w gminie Bielawy wykazała, iż: *świadczenie porad na terenie gminy ze względu na bardzo małą ilość beneficjentów było niezasadne. Od 2019 r. nie było żadnych zgłoszeń przez gminy ani mieszkańców o potrzebie uruchomienia punktu w innych lokalizacjach.* Organ kontroli przyjmuje powyższe wyjaśnienia i uznaje, że został spełniony wymóg art. 8 ust. 10 ustawy npp, npo i ep.

W trakcie kontroli okazano harmonogram świadczenia npp, npo i nieodpłatnej mediacji na terenie Powiatu w 2023 r. który obejmuje informacje o: podmiotach świadczących usługi, lokalizacji punktów, rodzaju świadczonych usług, dniach i godzinach dyżurów, danych kontaktowych do zgłaszania wizyt ²⁵.

W kwestii form dokonywania zgłoszeń przedstawia się poczynione ustalenia.

²⁴ Wszystkie punkty są zlokalizowane pod jednym adresem w Łowiczu, przy ul. Podrzecznej 30.

²⁵ Harmonogram załączony do informacji przedkontrolnej z 14.10.2024 r.

Art. 8 ust. 5 ustawy npp, npo i ep stanowi, że zgłoszeń dokonuje się telefonicznie pod numerem telefonu wskazanym przez Starostę. W tym miejscu powołania wymaga stanowisko Ministerstwa Sprawiedliwości, wedle którego: *ustawa nowelizująca wprowadziła obligatoryjne wcześniejsze zapisy oraz obsługę jednego na powiat specjalnego telefonu do zapisów na wizyty we wszystkich punktach w powiecie (obsługiwanym przez przedstawicieli zawodów prawniczych i organizacje pozarządowe)*²⁶.

W 2023 r. udostępniony został 1 numer telefonu dla wszystkich punktów npp przeznaczony do zgłaszania wizyt²⁷. Rejestrowaniem i umawianiem zgłoszeń zajmowali się wyznaczeni pracownicy Starostwa²⁸.

Starosta umożliwił także dokonywanie zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (możliwość wprowadzona przepisem art. 8 ust. 5 ustawy npp, npo i ep).

W każdym z punktów świadczenie usług odbywało się w wymiarze odpowiadającym wymogom określonym w art. 8 ust. 3 ustawy, tj. 5 dni w tygodniu przez 4 godziny dziennie.

W okresie objętym kontrolą nie miała miejsca sytuacja, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy npp, npo i ep²⁹, nie zaszła więc potrzeba wydłużania czasu trwania dyżurów. Nie złożono również do Starosty wniosków dotyczących potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie npp i npo, zawierających preferowany sposób wykonywania tych zadań na terenie gmin (art. 9 ust. 2 powołanej ustawy).

3. Liczba udzielonych porad.

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w *zbiorczych informacjach kwartalnych o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej* sporządzonych przez Starostę w 2023 r., o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy npp, npo i ep, na terenie Powiatu npp i npo udzielono 1054 osobom.

²⁶ <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/dla-wykonawcow> - pytania i odpowiedzi dla wykonawców.

²⁷ Informacje zawarte w kartach informacyjnych poradnictwa na 2023 r. opracowane wg wzorów udostępnionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

²⁸ Obsługa systemu teleinformatycznego została ujęta w zakresie obowiązków służbowych pracownika Starostwa.

²⁹ W przypadku, gdy liczba osób uprawnionych, którym ma zostać udzielona nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, uniemożliwia sprawne umawianie terminów wizyt w punktach na obszarze danego powiatu, czas trwania dyżuru może ulec wydłużeniu do co najmniej 5 godzin dziennie we wszystkich punktach na obszarze tego powiatu. Wydłużenie czasu trwania dyżuru następuje na żądanie starosty. Możliwość wydłużenia czasu trwania dyżuru w trakcie roku określa się jako jeden z warunków otwartego konkursu ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Kwartał	Liczba osób, którym udzielono pomocy w punktach prowadzonych przez adwokatów lub radców prawnych	Liczba osób, którym udzielono pomocy w punktach prowadzonych przez organizacje pozarządowe		Suma	
	Pomoc prawna	Pomoc prawna	Poradnictwo obywatelskie	Pomoc prawna	Poradnictwo obywatelskie
I	90	111	74	201	74
II	79	83	69	162	69
III	93	123	91	216	91
IV	62	102	77	164	77
suma				743	311
łącznie				1054	

4. Porozumienia Powiatu z gminami celem realizacji badanego zadania.

Powiat Łowicki nie zawarł porozumień z gminami w sprawie realizacji zadania z zakresu administracji rządowej polegającego na udzielaniu npp, npo w okresie objętym kontrolą. Jak wynika z art. 9 ust. 1 ustawy npp, npo i ep, zawarcie porozumienia z gminą jest fakultatywne.

Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 3 ustawy npp, npo i ep w przypadku niezawarcia porozumienia, o którym mowa w ust. 1, starosta przygotowuje wykaz planowanych dyżurów na terenie powiatu, zawierający informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1. Starosta sporządził wykaz planowanych dyżurów.

Zgodnie z informacją podaną przez Starostę: *Wykaz planowanych dyżurów na terenie Powiatu, o którym mowa w art. 9 ust 3 (...) ustawy znajduje się w pismach przesłanych do okręgowej rady adwokackiej w Łodzi i okręgowej izby radców prawnych w Łodzi (...).*

5. Zawarcie porozumień z Okręgową Radą Adwokacką oraz Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w celu realizacji badanego zadania w 2023 r.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy npp, npo i ep powiat corocznie zawiera z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych właściwymi dla siedziby władz powiatu porozumienia w sprawie udzielania npp na obszarze tego powiatu. Dokumenty powinny zawierać elementy wymienione w ww. przepisie.

Porozumienie trójstronne pomiędzy Okręgową Radą Adwokacką w Łodzi³⁰, Radą Okręgowej Izby Radców Prawnych w Łodzi³¹ i Zarządem Powiatu zostało zawarte

³⁰ Dalej: ORA.

10 listopada 2022 r., a więc z zachowaniem terminu wynikającego z art. 10 ust. 2 powołanej ustawy. Porozumienie obowiązywało do 31 grudnia 2023 r.³².

Wskazany w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 ustawy npp, npo i ep katalog postanowień został uwzględniony w porozumieniu. Wykaz urządzeń technicznych stanowiących wyposażenie punktu npp, npo ujęto w załączniku do powyższego dokumentu i wykaz ten obejmował: szafę aktową metalową zamykaną na zamek, zestaw komputerowy z dostępem do internetu, drukarkę, telefon, biurko i krzesło, krzesła dla osób niepełnosprawnych, stół i krzesła dla osób korzystających z nieodpłatnej mediacji.

Zobowiązane podmioty przekazały Staroście informacje wskazane w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy npp, npo i ep³³. ORA wskazała 2 adwokatów, w tym mediatora do prowadzenia nieodpłatnej mediacji. ROIRP wyznaczyła 1 radcę prawnego i 1 mediatora.

Zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy npp, npo i ep o zawartym porozumieniu Powiat zawiadomił Wojewodę Łódzkiego pismem z 16 grudnia 2022 r.³⁴.

Zawarte Porozumienie zawiera kontrasygnatę Skarbnika Powiatu, co wypełnia dyspozycję art. 48 ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym³⁵. Porozumienie zostało również zaakceptowane pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Starostwa.

6. Zawarcie umów z adwokatami i radcami prawnymi.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy npp, npo i ep adwokat lub radca prawny udziela npp na podstawie umowy zawartej z powiatem.

Powiat zawarł 4 umowy: 2 umowy z adwokatami wskazanymi przez ORA i 2 umowy z radcami prawnymi wskazanymi przez ROIRP na świadczenie npp. Przedmiotowe umowy zawarte zostały 16 grudnia 2022 r. na czas określony, tj. na cały 2023 r.

Umowy zostały zaakceptowane pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Starostwa, oraz podpisane przez: Starostę, Wicestarostę, Skarbnika Powiatu, i Dyrektora Wydziału Edukacji, Kontroli i Zarządzania Jednostkami. Podobnie jak w przypadku porozumienia, podpisanie umów przez Skarbnika Powiatu wypełnia wymóg art. 48 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym.

W umowach zawarto elementy wymagane art. 6 ust. 2 ww. ustawy, tj.:

³¹ Dalej: ROIRP.

³² Zapis § 6 porozumienia z ORA i z ROIRP.

³³ Informację o wylosowanym mediatorze ORA przekazała pismem z 17.11.2022 r.

³⁴ Pismo Starosty, sygn. KZJ.8130.33.2022.

³⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 107. Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą: Dz. U. z 2022 r. poz. 1526. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań majątkowych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika powiatu lub osoby przez niego upoważnionej.

1. wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;

1a) informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2;

2. określenie wynagrodzenia za udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;

3. określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt;

4. wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;

5. zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;

6. zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej;

6a) sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 (...);

7. zasady jej rozwiązania.

7. Przygotowanie organizacyjne i techniczne lokali do świadczenia usług npp, npo.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy npp, npo i ep Powiat, realizując zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1, może zawierać porozumienia z gminami na obszarze tego powiatu, określające w szczególności: zasady współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym npp lub świadczącym npo.

Z uwagi na brak zawarcia wskazanych wyżej porozumień, aspekt przygotowania organizacyjnego i technicznego punktów zbadano, na podstawie informacji przekazanych ze Starostwa oraz oględzin punktów usytuowanych w 2 lokalach, w których świadczone są npp, npo³⁶. Lokale spełniały wymogi wynikające z § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego³⁷.

W ww. lokalach:

- wyodrębniono pomieszczenia przeznaczone do udzielania npp, npo;
- pomieszczenia umożliwiają zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu pomocy przez osoby uprawnione,
- pomieszczenia wyposażono w stół wraz z miejscami siedzącymi dla co najmniej 4 osób;

³⁶ Protokoły oględzin punktów npp, npo z 8.11.2024 r.

³⁷ Dz. U. z 2018 r., poz. 2492. Dalej: Rozporządzenie.

- wyodrębniono miejsce przeznaczone dla osób oczekujących na udzielenie npp, npo;
- w każdym z lokali zapewniono dostęp do instalacji energetycznej, instalacji telekomunikacyjnej oraz Internetu,
- w każdym z pomieszczeń znajdował się:
 - komputer z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów; oprogramowaniem umożliwiającym przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej;
 - komputerowy system informacji prawnej, zawierający bazę aktów prawnych (ISAP, LEX) w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych,
 - baza aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu, w tym gmin wchodzących w skład powiatu;
- znajdowały się drukarki, urządzenia pozwalające na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej oraz do materiałów biurowych,
- znajdowały się szafy zamykane na klucz do przechowywania dokumentów zawierających dane osobowe, w tym oświadczeń składanych w formie pisemnej przez osoby uprawnione, w sposób uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieupoważnionym.

8. Oznaczenie punktów npp, npo na terenie Powiatu.

Na terenie Powiatu działają 3 punkty npp i npo. W toku oględzin punktów stwierdzono, że:

- informacje o rodzajach świadczonych usług zamieszczone są bezpośrednio na drzwiach wejściowych do budynku;
- pomieszczenia, w których udzielane są porady z zakresu npp i npo, usytuowane są na parterze;
- na drzwiach do lokali umieszczono: informacje dotyczące punktów npp i npo, z godzinami przyjęć oraz danymi kontaktowymi potrzebnymi do zgłoszenia wizyty, a także informacje o tym, że osoby korzystające ze świadczeń npp i npo przed ich uzyskaniem składają pisemne oświadczenie o braku możliwości poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej;
- przy drzwiach do lokali na tablicach znajdują się informacje o: rodzajach świadczonych usług, dotyczące punktów npp i npo na terenie Powiatu, z adresami, godzinami przyjęć oraz danymi kontaktowymi potrzebnymi do zgłoszenia wizyty, informacje o zasadach i zakresie udzielania npp, npo oraz o osobach uprawnionych do ich otrzymania, informacje

o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej npp lub świadczonym npo.

Tym samym uznaje się, że zostały spełnione wymogi co do oznaczenia punktów npp, npo, określone w § 5 ust. 3 Rozporządzenia.

Dodatkowo stwierdzono, że informacje o funkcjonowaniu punktów npp, npo zostały zawarte na stronie internetowej Starostwa, w BIP Starostwa oraz spełniają wymogi określone w § 5 ust. 3b Rozporządzenia.

9. Udostępnianie informacji o jednostkach nieodpłatnego poradnictwa.

Odnośnie do obowiązku sporządzenia przez Starostę i aktualizowania listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa (art. 8a ustawy npp, npo) ustalono, że lista została opracowana i udostępniona w formie papierowej i zawierała elementy wymienione w art. 8a ust. 1-3 ustawy npp, npo. Ww. lista obejmowała:

- rodzaje poradnictwa,
- wskazanie npp i npo, z podaniem punktów i dyżurów,
- nazwy jednostek,
- zakres poradnictwa,
- adresy i dane kontaktowe, w tym strony internetowe, numery telefonów, wskazanie dni i godzin działalności oraz kryteria dostępu do usługi.

W kwestii obowiązku udostępniania analizowanej listy w miejscach określonych przepisem art. 8a ust. 4 ustawy npp, npo ustalono, że listy zostały opublikowane:

- na stronie internetowej Powiatu, w BIP Starostwa,
- na tablicach ogłoszeń Starostwa,
- na tablicach informacyjnych w punktach npp, npo,
- na stronach urzędów gmin na terenie Powiatu.

Ponadto jak poinformował Starosta, listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa były dostępne również w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łowiczu oraz w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu.

10. Dostęp do usług npp, npo dla osób niepełnosprawnych.

W myśl art. 8 ust 8 ustawy npp, npo, ep osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie mogą stawić się w punkcie osobiście, oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r.

o języku migowym i innych środkach komunikowania się (...)³⁸, może być udzielana nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie, także poza punktem albo za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość.

Informacje w omawianej kwestii zostały uwidocznione na stronie internetowej Starostwa oraz w BIP Starostwa.

W toku oględzin punktów stwierdzono, iż do ww. punktów znajdujących się na parterze nieruchomości, mają dostęp osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich (umożliwiają to: szerokie drzwi wejściowe do lokali, bezprogowe łączenia na podłodze, klamki nie-gałkowe, podjazd dla osób niepełnosprawnych i miejsca postojowe).

Ponadto informacje o dostępie do usług npp, npo dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, zostały uwidocznione na stronie internetowej Powiatu. Zgodnie z ww. informacjami: *Osoby ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które zgłoszą uzasadnioną potrzebę komunikacji za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość, przed uzyskaniem pomocy składają staroście, w formie papierowej lub elektronicznej oświadczenie, że nie są w stanie ponieść kosztów nieodpłatnej pomocy prawnej, wraz ze wskazaniem okoliczności to uzasadniających oraz dostępnych tej osobie środków porozumiewania się na odległość.*

Osobom ze znaczną niepełnosprawnością ruchową, które nie są w stanie przybyć do punktu lub osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się mogą otrzymać poradę poprzez zorganizowanie wizyty w miejscu zamieszkania tych osób albo w innym miejscu wyposażonym w sprzęt ułatwiający porozumiewanie się z osobami doświadczającymi trudności w komunikowaniu się, lub w miejscu, w którym zapewnia się możliwość skorzystania z pomocy tłumacza języka migowego, lub w innym miejscu dostosowanym do potrzeb tych osób. Osoba udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadcząca nieodpłatne poradnictwo obywatelskie odbiera od osoby uprawnionej oświadczenie, iż nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej³⁹.

W związku z powyższym uznaje się spełnienie wymogów § 4 ust. 1 i 2 Rozporządzenia.

11. Katalog informacji udostępnionych w miejscach przeznaczonych dla osób oczekujących na udzielenie npp lub świadczenie npo.

³⁸ Dalej: osoby niepełnosprawne.

³⁹ <https://www.bip.powiat.lowicz.pl/plik,28700,informacje-ogolne-w-2023-r.pdf>.

Miejsca przeznaczone dla osób oczekujących na udzielenie npp lub świadczenie npo, zostały wyposażone w:

- informacje o zasadach i zakresie udzielania npp i świadczenia npo oraz o osobach uprawnionych do ich otrzymania,
- listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy npp, npo i ep,
- karty informacyjne poradnictwa dotyczące npp, npo, a także poradnictwa dla osób pokrzywdzonych przestępstwem,
- informację o możliwości przekazywania przez osoby uprawnione opinii o udzielonej npp lub świadczonego npo,
- zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę, w której osoba uprawniona osobiście umieszcza wypełnioną część B karty pomocy.

Tym samym uznaje się wypełnienie przepisu § 5 ust. 4 pkt 1-6 Rozporządzenia.

12. Wyłonienie organizacji pozarządowej w otwartym konkursie ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania npp lub świadczenia npo.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy npp, npo i ep organizację pozarządową wyłania się corocznie w otwartym konkursie ofert, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁰, przeprowadzanym jednocześnie na powierzenie prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie npp lub świadczenie npo⁴¹. W skład komisji konkursowej, o której mowa w tej ustawie, może wchodzić dodatkowo przedstawiciel wojewody.

Starosta w 2022 r. poinformował Wojewodę Łódzkiego o harmonogramie prac związanych z przeprowadzeniem otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego z zakresu udzielania npp, npo na terenie Powiatu w 2023 r. oraz wystąpił o informację w zakresie woli skierowania przedstawiciela Wojewody do prac w ww. komisji. W pracach Komisji konkursowej nie uczestniczył przedstawiciel Wojewody Łódzkiego⁴².

W celu realizacji obowiązku wynikającego z art. 11 ust. 2 ustawy npp, npo i ep, tj. wyłonienia organizacji pozarządowej, Zarząd Powiatu podjął Uchwałę Nr 1083/2022 z 18 listopada 2022 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia

⁴⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491. Publikator aktualny na początek okresu objętego kontrolą: Dz.U. z 2022 r. poz. 1327. Dalej: udpp.

⁴¹ Dalej: otwarty konkurs ofert.

⁴² Uchwała Nr 1097/2022 Zarządu Powiatu Łowickiego z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do opiniowania ofert na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Łowickiego w 2023 r.

nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie powiatu łowickiego w 2023 r. Treść ogłoszenia stanowi załącznik do uchwały. Ogłoszenie zostało zamieszczone na stronie BIP Powiatu 18 listopada 2022 r.⁴³. Termin składania ofert wyznaczono do 12 grudnia 2022 r.

Zatem informacje o konkursie ofert zostały podane do publicznej wiadomości z zachowaniem terminu na składanie ofert określonego w art. 13 ust. 1 udpp.

Ogłoszenie o otwartym konkursie ofert zawierało elementy określone w art. 13 ust. 2 udpp.

Ogłoszenie o konkursie podano do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na okres 23 dni na tablicy ogłoszeń w Starostwie, w BIP Powiatu oraz na stronie internetowej Starostwa, tym samym wypełniono dyspozycję art. 13 ust. 3 udpp.

Został również dochowany wymóg określony w art. 13 ust. 5 udpp: ogłoszenie otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w roku następnym może nastąpić na podstawie projektu uchwały budżetowej przekazanego organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy o finansach publicznych.

Tryb powołania i zasady działania komisji konkursowej zostały określone w Uchwale Nr LVII/381/2022 Rady Powiatu z 10 listopada 2022 r. w *sprawie Rocznego Programu Współpracy Powiatu Łowickiego z organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023*.

W odpowiedzi na zaproszenie Zarządu Powiatu nie zgłoszono kandydatów na przedstawicieli organizacji pozarządowych do pełnienia funkcji w komisji konkursowej (możliwość wynikająca z art. 15 ust. 2d udpp). Brak było również zgłoszeń kandydatów/osób posiadających specjalistyczną wiedzę z dziedziny obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy (możliwość określona w art. 15 ust. 2e udpp).

Do Starostwa wpłynęły 4 oferty⁴⁴. Wszystkie złożone oferty spełniały wymagania formalne, jednakże 2 oferty złożone przez organizacje pożytku publicznego oceniono jako niekompletne, z uwagi na brak wymaganych załączników lub oświadczeń. Do dalszej oceny pod kątem merytorycznym komisja konkursowa dopuściła pozostałe 2 oferty złożone przez: Fundację Togatus Pro Bono i Caritas Diecezji Łowickiej.

W wyniku oceny dokonano wyboru oferty złożonej przez Caritas Diecezji Łowickiej, która uzyskała najwyższą liczbę punktów, jako najkorzystniejszą do realizacji zadania wraz

⁴³ Karta informacji BIP.

⁴⁴ Protokół z 13.12.2022 r. z posiedzenia komisji konkursowej.

z udzieleniem tej organizacji dotacji. Powyższy wybór zatwierdził Zarząd Powiatu uchwałą nr 1103/2022 z 16 grudnia 2022 r. w sprawie *powierzenia realizacji zadania publicznego organizacji pozarządowej lub podmiotowi prowadzącemu działalność pożytku publicznego w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie powiatu łowickiego w 2023 r.*

Wskazana uchwała wraz z załączonym ogłoszeniem o wyborze stanowiła jednocześnie ogłoszenie wyników konkursu i zawierała informacje wymagane art. 15 ust. 2h udpp, tj.: nazwę oferenta, nazwę zadania publicznego i wysokość przyznanych środków finansowych.

Nie miała miejsca sytuacja określona art. 15 ust. 2i udpp, tj. nikt w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu, nie żądał uzasadnienia wyboru lub odrzucenia oferty.

Informacja o wyborze organizacji, której Zarząd Powiatu powierzył realizację zadania, została zamieszczona w BIP Powiatu 16 grudnia 2022 r., stosownie do art. 15 ust. 2j udpp.

13. Zawarcie umowy z organizacją pozarządową wyłonioną w konkursie.

Powiat zawarł 21 grudnia 2022 r. z organizacją pożytku publicznego Caritas Diecezji Łowickiej umowę o realizację zadania publicznego: *Prowadzenie punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w 2023 r.*⁴⁵.

W imieniu Powiatu umowę podpisali, m.in. Starosta i Wicestarosta Powiatu.

Przedmiotowa umowa została kontrasygnowana przez Główną Księgową Starostwa z upoważnienia Starosty (zgodnie z art. 48 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym) oraz zatwierdzona pod względem formalno-prawnym przez radcę prawnego Starostwa.

Stosownie do wymogu art. 16 ust. 2 udpp umowa została zawarta w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

Umowę zawarto na czas oznaczony od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r.

Zawarta umowa z organizacją pozarządową w § 2 zawiera zapisy wypełniające normę art. 6 ust. 2 pkt 1, 1a i 3-7 ustawy npp, npo i ep (w związku z art. 11 ust. 7 tej ustawy)⁴⁶.

⁴⁵ Umowa Nr KZJ.526.1.2022.

⁴⁶ art. 6 ust.2 pkt 1, 1a i 3-6b ustawy npp,npo i ep:

Umowa zawiera w szczególności:

- 1) wskazanie miejsca i czasu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 1a) informację o możliwości wydłużenia, na żądanie starosty, czasu trwania dyżuru do co najmniej 5 godzin dziennie, w przypadku, o którym mowa w art. 8 ust. 6, w ramach wynagrodzenia, o którym mowa w pkt 2;
- 3) określenie sposobu korzystania z lokalu, w którym będzie usytuowany punkt;
- 4) wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych umożliwiający udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 5) zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6) zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej;
- 6a) sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1;

W umowie określono wymiar czasowy, o którym mowa w art. 8 ust. 3 ustawy npp, npo i ep, udzielania npp i świadczenia npo.

14. Wykonywanie przez Starostę kontroli organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy npp, npo i ep, starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W umowie zawartej z Caritas Diecezji Łowickiej zawarto zapisy w zakresie kontroli organizacji pozarządowej, realizowanej przez Starostę⁴⁷. Kontrola miała dotyczyć realizacji zadania publicznego, w tym wykorzystania przekazanych środków finansowych. Kontrola mogła zostać przeprowadzona w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu.

W badanym okresie Starosta przeprowadził 2 kontrole wykonania umowy przez organizację pozarządową⁴⁸.

Wyniki przeprowadzonych kontroli nie wykazały nieprawidłowości w realizacji zadań i wykorzystania przyznanej dotacji przez Caritas Diecezji Łowickiej. Działalność organizacji pożytku publicznego oceniono pozytywnie.

15. Dokumentowanie udzielania npp i npo.

W myśl art. 7 ust. 1 ustawy npp, npo i ep, udzielanie świadczeń npp i npo jest dokumentowane w kartach npp lub kartach npo.

Zbadano 10 kart pomocy i poradnictwa (część A) ze wszystkich punktów, co stanowi ok. 1% wypełnionych kart.

W zbadanych przypadkach udzielenie npp i npo zostało prawidłowo udokumentowane. Karty pomocy zawierały wszystkie informacje wymagane art. 7 ust. 1 ww. ustawy.

Zgodnie z art. 7 ust. 5 powołanej ustawy Starosta analizuje opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, mając na względzie potrzebę wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości npp i npo.

Na podstawie przedłożonych pisemnych analiz opinii osób uprawnionych o udzielonej pomocy, stwierdzono, że Starosta w 2023 r. realizował wyżej wskazany obowiązek ustawowy.

6b) w przypadku określenia specjalizacji, o której mowa w art. 8 ust. 9, wskazanie specjalizacji nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej podczas poszczególnych dyżurów;

⁴⁷ §7 umowy.

⁴⁸ Protokoły z kontroli przeprowadzonych w okresie 19.06.2023 r.- 7.07.2023 r. i 17.11.2023 r. – 18.12.2023 r.

Zgodnie z § 9 ust. 1 Rozporządzenia starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, które mogą mieć wpływ na sposób wykonania przez właściwą okręgową radę adwokacką albo właściwą radę okręgowej izby radców prawnych zobowiązania, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy npp, npo i ep.

W myśl § 9 ust. 2 Rozporządzenia starosta co najmniej raz w miesiącu przekazuje właściwej organizacji pozarządowej zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej npp lub świadczonym npo, które mogą mieć wpływ na sposób realizacji przez organizację standardów obsługi oraz sprawowanie wewnętrznego systemu kontroli jakości npp, npo z uwzględnieniem treści dokumentu dołączonego do wniosku o wpis na listę, o którym mowa w art. 11d ust. 8 pkt 4 ustawy. Opinie przekazywane są drogą elektroniczną (§ 9 ust. 3 Rozporządzenia).

W odniesieniu do cytowanych przepisów Starosta poinformował, iż *analizował opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy, (...) pod kątem potrzeby wprowadzenia usprawnień oraz podniesienia jakości porad*. Ponadto wskazał, że opinie osób uprawnionych były za pośrednictwem systemu teleinformatycznego przekazywane dziekanom właściwej Okręgowej Rady Adwokackiej lub Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych oraz organizacji pozarządowej.

W myśl § 9 ust. 4 Rozporządzenia przed przekazaniem opinii, o których mowa w ust. 1, starosta dokonuje powiązania tych opinii z imieniem i nazwiskiem osoby, która udzielała w danym dniu nieodpłatnej pomocy prawnej podczas dyżuru w punktach powierzonych do prowadzenia adwokatom lub radcom prawnym. Jak poinformował Starosta, wskazany obowiązek był wykonywany.

Na podstawie art. 12 ustawy npp, npo i ep, po analizie otrzymanych kart pomocy Starosta opracował *Zbiornicze informacje o wykonaniu zadania polegającego na udzieleniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej* za 2023 r., które przekazał Wojewodzie Łódzkiemu.

Na podstawie przekazanych przez Starostę ww. dokumentów ustalono, że w całym okresie objętym kontrolą:

- w IV kwartale 2022 r. i w III kwartale 2023 r. przygotowano po 1 umowie o mediację/ wniosku o przeprowadzenie mediacji i przeprowadzono po 1 usłudze w zakresie mediacji,
- w IV kwartale 2023 r. i w I kwartale 2024 r. przeprowadzono po 1 usłudze w zakresie mediacji.

Prawidłowo realizowany był obowiązek przechowywania oświadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 3 ustawy npp, npo i ep, w warunkach uniemożliwiających dostęp do nich osób trzecich, co ustalił zespół kontrolny w wyniku przeprowadzonych oględzin w punktach, a także w oparciu o informacje przekazane z jednostki kontrolowanej.

16. Upowszechnianie wśród mieszkańców Powiatu informacji o systemie npp i npo.

Lista jednostek npo.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy npp, npo i ep starosta odpowiada za upowszechnianie wiedzy o działalności ww. systemu wśród mieszkańców powiatu.

Poinformowano: (...) *Starosta Łowicki upowszechniał wiedzę o działalności systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego poprzez zamieszczanie na stronie Biuletynu informacji publicznej Starostwa Powiatowego w Łowiczu oraz na stronie internetowej Powiatu Łowickiego informacji dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (...). Ponadto pismem z dnia 10 stycznia 2023 r. Starosta Łowicki zwrócił się z prośbą do wójtów i burmistrza o zamieszczenie na stronach internetowych gmin oraz na tablicach ogłoszeń urzędów gmin i ośrodków pomocy społecznej informacji dotyczących nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w 2023 r.*

Stwierdzono, że w BIP, na stronie internetowej Starostwa wskazane zostały punkty wraz z ich lokalizacją na terenie Powiatu, harmonogramem świadczenia usług, informacją o podmiotach udzielających npp, npo, numerach telefonów, pod którymi można dokonywać zgłoszeń i godzinach umawiania wizyt. Informacje o udzielaniu npp, świadczeniu npo w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu podczas dyżuru trwającego co najmniej 4 godziny dziennie zostały również zamieszczone na liście zawierającej wykaz punktów npp, npo.

17. Realizacja przez Caritas Diecezji Łowickiej zadań z zakresu edukacji prawnej.

Informacje o umowach na wykonywanie świadczeń wolontarystycznych.

Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy npp, npo i ep edukacja prawna obejmuje działania edukacyjne zmierzające do zwiększenia świadomości prawnej społeczeństwa, dotyczące w szczególności upowszechniania wiedzy o:

- 1) prawach i obowiązkach obywatelskich;
- 2) działalności krajowych i międzynarodowych organów ochrony prawnej;
- 3) mediacji oraz sposobach polubownego rozwiązywania sporów;

4) możliwościach udziału obywateli w konsultacjach publicznych oraz procesie stanowienia prawa;

5) dostępie do nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Realizacją zadań z zakresu edukacji prawnej w 2023 r. zajmowała się organizacja Caritas Diecezji Łowickiej.

Szczegółowy plan i formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej zostały przedstawione w ofercie realizacji zadania publicznego stanowiącym załącznik do umowy nr KZJ.526.1.2022, zawartej 21.12.2022 r. pomiędzy Powiatem a Caritas Diecezji Łowickiej. Wyżej wskazany plan zakładał:

- przygotowanie i rozpowszechnienie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, instytucjach pomocy społecznej oraz w Sądzie Rejonowym w Łowiczu biuletynów informacyjnych zawierających informacje o podstawowych obowiązkach i prawach obywatela w szczególności z zakresu:

- prawa pracy,
- prawa rodzinnego,
- prawa spadkowego,
- pożyczek krótkoterminowych,
- upadłości konsumenckiej,
- procedury Niebieskich Kart.

W ramach edukacji prawnej rozpowszechniono zbiór wzorów pism procesowych i pozaprosesowych. Zaplanowano także przeprowadzenie lekcji w szkołach z zakresu zagadnień dotyczących prawa. Caritas Diecezji Łowickiej na swoim profilu portalu społecznościowego zamieściła informacje promujące *nieodpłatne poradnictwo prawne i obywatelskie* oraz materiały o tematyce prawniczej. Planowano także wyemitować komunikaty i audycje w radiu Victoria.

Natomiast Starosta poinformował, że w ramach edukacji prawnej:

- zorganizowano wykłady dla uczniów w szkole podstawowej i ponadpodstawowej;
- opracowano informatory, poradniki i ulotki w wersji papierowej oraz zamieszczono je na internetowej platformie społecznościowej Facebook „Nieodpłatna pomoc prawna Caritas Diecezji Łowickiej”;
- mecenas świadczący porady prawne w punktach npp i npo uczestniczył w audycji poświęconej npp i npo;
- wyemitowano spoty dotyczące porad w punktach npp i npo w dniach 6-23.12.2023 r.;

- zamieszczono na stronie BIP Starostwa w zakładce „Nieodpłatna pomoc prawna” ulotki dotyczące porad prawnych;
- ww. ulotki rozpowszechniono w PUP w Łowiczu, PCPR w Łowiczu, siedzibie Starostwa;
- w dniu 6.12.2023 r. w Radio Victoria wyemitowało audycję poświęconą npp i npo, której gościem był prawnik świadczący porady prawne.

W ocenie organu kontroli przewidziane umową formy edukacji prawnej wpisują się w dyspozycję art. 3b ust. 2 ustawy npp, npo i ep⁴⁹.

Podsumowując, stwierdza się, iż wypełniono obowiązek określony w art. 11 ust. 7 ww. ustawy, stanowiący, że (...) w ramach umowy, organizacji pozarządowej powierza się jednocześnie zadania z zakresu edukacji prawnej, realizowane w związku z problemami zgłaszanymi w trakcie udzielania npp lub świadczenia npo, w wymiarze co najmniej jednego zadania na rok na każdy punkt, w szczególności w formach, o których mowa w [art. 3b ust. 2](#). W umowie starosta może określić preferowane formy realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej.

Zgodnie z art. 11 ust. 6b ustawy npp, npo i ep organizacja pozarządowa w ramach oferty może przedstawić dodatkowo porozumienia o wolontariacie zawarte z osobami, które będą wykonywały świadczenia w ramach prowadzonego punktu, w tym służyły asystą osobom uprawnionym mającym trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.

W ofercie realizacji zadania publicznego stanowiącym załącznik do umowy zawartej pomiędzy Powiatem a Caritas Diecezji Łowickiej wskazano, iż *w ramach działań statutowych w Caritas funkcjonują parafialne zespoły i szkolne koła Caritas skupiające wolontariuszy, którzy mogą w razie potrzeby wykonywać w ramach punktu świadczenia w charakterze asysty dla osoby uprawnionej mającej trudności w samodzielnej realizacji porady, w szczególności z powodu niepełnosprawności, podeszłego wieku albo innych okoliczności życiowych.*

W wyżej wskazanej umowie nie ujęto postanowień o zawieraniu porozumień z wolontariuszami na wykonywanie świadczeń w ramach prowadzonych punktów. Z uwagi jednak na dyspozytywny charakter unormowań art. 11 ust. 6b ustawy npp, npo i ep, organ kontroli uznaje rozwiązanie przyjęte w tym zakresie przez jednostkę kontrolowaną za prawidłowe i dopuszczalne.

⁴⁹ Zadania, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane w formach, które w szczególności polegają na opracowaniu informatorów i poradników, prowadzeniu otwartych wykładów i warsztatów oraz rozpowszechnianiu informacji za pośrednictwem środków masowego przekazu i innych zwyczajowo przyjętych form komunikacji, w tym prowadzeniu kampanii społecznych.

II. Wydatkowanie dotacji przeznaczonej na realizację badanych zadań w 2023 r.

1. Prawdliwość ujęcia w planie finansowym kwot otrzymanej dotacji celowej na realizację zadań w 2023 r.

Decyzją z dnia 20 lutego 2023 r. nr FB-I.3111.1.5.2023 Wojewoda Łódzki dokonał podziału kwot dochodów i wydatków określonych w ustawie budżetowej na rok 2023 dla części 85/10 – województwo łódzkie. Kwota przyznana Powiatowi Łowickiemu w dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, § 2110 „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat” - 198 000,00 zł.

W myśl przepisu art. 19 ust. 1 ustawy npp, npo i ep zadania, o których mowa w art. 8 ust. 1 ww. ustawy, są finansowane z budżetu państwa z części będącej w dyspozycji wojewodów przez udzielanie dotacji celowej powiatom.

Uchwałą Rady Powiatu Łowickiego z 25 stycznia 2023 r., Nr XLI/395/2023, w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Łowickiego na 2023 rok, ustalono, co następuje:

- w dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, § 2110 „Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat” - zaplanowano dochody bieżące na kwotę 198 000,00 zł oraz w § 2950 „Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności” zaplanowano dochody bieżące na kwotę 6,72 zł., co stanowiło dochody własne jednostki.
- w dziale 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” zaplanowano wydatki bieżące na kwotę ogółem 198 006,72 zł, w tym na wynagrodzenia i składki od nich naliczone na kwotę 0,00 zł oraz wydatki związane z realizacją zadań statutowych na kwotę 71 946,72 zł, zaś dotacje na zadania bieżące na kwotę 126 060,00 zł.

Uchwałą Zarządu Powiatu Łowickiego Nr 1126/2023 z 9 lutego 2023 r., w sprawie uszczegółowienia dochodów i wydatków ustalonych uchwałą nr XLI/395/2023 Rady Powiatu Łowickiego z dnia 25 stycznia 2023 roku w sprawie uchwalenia budżetu Powiatu Łowickiego na 2023 rok, dokonano podziału kwot dochodów oraz wydatków w rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” według paragrafów klasyfikacji budżetowej.

Plan wydatków w uchwalonym budżecie Powiatu Łowickiego na rok 2023 w rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” ukształtował się następująco:

w § 2360 – 126 060,00 zł,

w § 2950 – 6,72 zł,
w § 4210 – 10 104,00 zł;
w § 4300 – 60 360,00 zł;
w § 4360 – 1 476,00 zł.

Kwota 6,72 zł w § 2950 stanowiła „zwrot niewykorzystanych dotacji i pozostałości” Powiatu Łowickiego z roku poprzedniego tj. 2022 r. i została zwrócona przez Starostwo Powiatowe w Łowiczu do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi dnia 1.02.2023 r. co potwierdza wyciąg bankowy Nr 021/2023/BPL z dnia 1.02.2023 r.

Wpływ zwrotu środków od Caritas Diecezji Łowickiej na konto Starostwa Powiatowego w Łowiczu, został zaewidencjonowany dnia 25.01.2023 r. po stronie Wn konta 130-D-75515-2950-D-1 „Nieodpłatna pomoc prawna” w korespondencji ze stroną Ma konta 221-4904 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Przekazanie zwrotu środków przez Starostwo Powiatowe w Łowiczu do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi, zostało zaewidencjonowane dnia 1.02.2023 r. po stronie Ma konta 130-D-75515-2950-W-1 „Nieodpłatna pomoc prawna – zwrot niewykorzystanych dotacji oraz płatności” w korespondencji ze stroną Wn konta 411-75515-2950-W-1 „Pozostałe obciążenia”.

Uchwałą Zarządu Powiatu Łowickiego Nr 1127/2023 z 9 lutego 2023 r., w sprawie ustalenia planu finansowego zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych odrębnymi ustawami na 2023 rok, ustalono plan finansowy zadań z zakresu administracji rządowej w dziale 755, rozdziale 75515.

Plan finansowy na 2023 r. w zakresie wydatków w rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” ukształtował się następująco:

w § 2360 – 126 060,00 zł,
w § 4210 – 10 104,00 zł;
w § 4300 – 60 360,00 zł;
w § 4360 – 1 476,00 zł.

Wydatki według planu w rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” wynosiły ogółem 198 000,00 zł.

Uchwałą Zarządu Powiatu Łowickiego Nr 1324/2023 z 19 grudnia 2023 r., w sprawie zmian w wydatkach budżetu Powiatu Łowickiego na 2023 rok, dokonano przesunięcia kwot wydatków w dziale 755, rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna” w § 4210 i § 4300.

Przesunięto kwotę 300 zł z § 4300 do § 4210, w związku z czym w § 4210 kwotę wydatku zmieniono z 10 104,00 zł na kwotę 10 404,00 zł, zaś w § 4300 kwotę wydatku 60 360,00 zł, zmieniono na 60 060,00 zł. Kwota wydatków ogółem w rozdziale 75515 pozostała bez zmian.

Dane zawarte w sprawozdaniu Rb-50 W za IV kwartał 2023 r., w kolumnie „Plan (po zmianach)” są zgodne z danymi po zmianach, w wydatkach Planu przyjętego Uchwałą Nr 1324/2023.

Plan finansowy zaksięgowano na koncie 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych” oraz na kontach analitycznych z oznaczeniem klasyfikacji budżetowej. Kontrolerom przedłożono także wydruk z konta 991 „Plan dochodów budżetu” i z konta 992 „Plan wydatków budżetu”.

Kontrolujący uznają, że w okresie objętym kontrolą w jednostce przestrzegano procedur dotyczących planowania wydatków w ramach dotacji celowej z przeznaczeniem na realizację zadań w zakresie nieodpłatnej pomocy prawnej - nie stwierdza się w powyższym zakresie uchybień ani nieprawidłowości.

2. Prawdliwość zapisów ewidencji księgowej - ewidencjonowanie wpływu środków z dotacji celowej na rachunek bankowy jednostki.

Wpływ transz dotacji od dysponenta części budżetowej 85/10 – województwo łódzkie na rachunek bankowy Powiatu zaewidencjonowano po stronie Ma na koncie 901-75515-2110-D-1 „*Nieodpłatna pomoc prawna - Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat*” w korespondencji ze stroną Wn konta 133-01 „*Rachunek budżetu*”.

Na koncie 998 „*Zaangażowanie roku bieżącego*”, po stronie Ma, zaksięgowano zaangażowanie wydatków w rozdziale 75515 „*Nieodpłatna pomoc prawna*” w paragrafach klasyfikacji budżetowej, w powiązaniu z planem finansowym. Po stronie Wn konta 998, na dzień 31 grudnia 2023 r., zaksięgowana została równowartość ogółu wydatków roku, poniesionych w poszczególnych paragrafach.

Po stronie Wn konta 133-01 oraz po stronie Ma konta 901-75515-2110-D-1 zaksięgowano wpływ dwunastu transz dotacji od dysponenta części budżetowej 85/10 –

województwo łódzkie, w wysokości 16 500,00 zł każda, z przeznaczeniem na realizację przedmiotowego zadania w 2023 r. (razem 198 000,00 zł).

Księgowania dokonano prawidłowo, stwierdza się zgodność zaksięgowania z treścią dowodów księgowych - dwunastu wyciągów bankowych z: 2 stycznia 2023 r. (WB 001/2023/BPL), 1 lutego 2023 r. (WB 022/2023/BPL), 1 marca 2023 r. (WB 041/2023/BPL), 3 kwietnia 2023 r. (WB 064/2023/BPL), 2 maja 2023 r. (WB 083/2023/BPL), 1 czerwca 2023 r. (WB 104/2023/BPL), 3 lipca 2023 r. (WB 124/2023/BPL), 1 sierpnia 2023 r. (WB 145/2023/BPL), 1 września 2023 r. (WB 167/2023/BPL), 2 października 2023 r. (WB 188/2023/BPL), 2 listopada 2023 r. (WB 210/2023/BPL), 1 grudnia 2023 r. (WB 231/2023/BPL).

Poddane kontroli dowody finansowo-księgowe oraz zapisy w ewidencji księgowej jednostki pozwalają na stwierdzenie, że Powiat Łowicki prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową środków otrzymanych na wykonanie zadania zleconego. Środki z otrzymanej dotacji celowej zostały prawidłowo zaewidencjonowane w urządzeniach księgowych.

3. Zgodność zapisów ewidencji księgowej wydatków, sfinansowanych środkami z dotacji celowej, z dowodami źródłowymi.

Według prowadzonej przez jednostkę kontrolowaną wyodrębnionej ewidencji księgowej, wydatki z dotacji celowej wykonane przez jednostkę w roku 2023, w dziale 755 rozdziale 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, wyniosły ogółem 198 000,00 zł, co stanowi 100 % planu wydatków po zmianach (198 000,00 zł).

Wydatki ewidencjonowano na kontach analitycznych konta 130 – „*Rachunek bieżący jednostki*” po stronie Ma, w korespondencji ze stroną Wn kont analitycznych zespołu „2”.

Poddane kontroli dowody finansowo-księgowe oraz zapisy w ewidencji księgowej jednostki pozwalają na stwierdzenie, że Powiat Łowicki prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową wydatków z dotacji celowej na wykonanie zadania zleconego.

Nie stwierdza się uchybień ani nieprawidłowości w zakresie ewidencjonowania w jednostce kontrolowanej wydatków poniesionych w ramach badanej dotacji.

4. Zgodność poniesionych wydatków z planowanym przeznaczeniem.

Kompletność i rzetelność dokumentów dotyczących dokonywanych operacji gospodarczych i finansowych.

Wydatki Powiatu objęły:

- 12 transz, w łącznej kwocie 126 060,00 zł dla instytucji charytatywnej Konferencji Episkopatu Polski tj. Caritas Diecezji Łowickiej, na realizację zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, realizowane zgodnie z zawartą umową – zakwalifikowane do § 2360,
- koszty obsługi prawnej, w łącznej kwocie 60 060,00 zł, realizowane zgodnie z zawartymi umowami z adwokatami i radcami prawnymi – zakwalifikowane do § 4300,
- koszty obsługi organizacyjno-technicznej zadania w łącznej kwocie 11 880,00 zł (zakup materiałów biurowych, wyposażenia i sprzętu, zakwalifikowane do § 4210 (10 404 zł), koszty techniczne zakwalifikowane do § 4360 (1 476,00 zł).

Według paragrafów klasyfikacji budżetowej poniesione przez Powiat w 2023 r. wydatki kształtowały się następująco:

Klasyfikacja budżetowa			Plan wydatków (po zmianach)	Wydatki wykonane w 2023 r.	% wykonania planu
Dział	Rozdział	§§			
755	75515	2360	126 060,00	126 060,00	100,00%
755	75515	4210	10 404,00	10 404,00	100,00%
755	75515	4300	60 060,00	60 060,00	100,00%
755	75515	4360	1476,00	1476,00	100,00%
Razem					100,00%

Wydatki roku 2023 ujęte w ewidencji księgowej konta 130-W-75515 (według paragrafów klasyfikacji budżetowej), są zgodne ze sporządzonym przez kontrolerów zestawieniem dowodów księgowych - faktur i wyciągów bankowych.

Okazane dowody źródłowe dotyczące badanej próby były kompletne, tj. zawierały wszystkie informacje określone w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości⁵⁰, a wszystkie płatności regulowane były przez Powiat terminowo.

W przypadku dokumentów:

- *faktura Vat nr FV/000741/01/23/l,*
- *faktura Vat nr FV/000754/02/23/l,*
- *faktura Vat nr FV/000783/04/23/l,*

stwierdzono błąd w postaci wskazania nieaktualnej podstawy prawnej (art. 4 pkt 8 ustawy Prawo Zamówień Publicznych⁵¹dotyczącej stosowanego trybu zamówienia publicznego. W przypadku faktury Vat nr 30/12/23 wskazano nieprawidłowy zapis ustawy PZP (art. 1 ust. 1pkt 1), dotyczący stosowanego trybu zamówienia publicznego.

Powyższe należy uznać za **uchybie**nie, które nie powoduje skutków finansowych.

Wydatki Powiatu poniesione na realizację zadania zleconego z *zakresu administracji rządowej* sfinansowanego środkami pochodzącymi z przekazanej dotacji celowej, według dowodów księgowych zostały poniesione do wysokości środków przewidzianych w planie wydatków (po zmianach). W żadnym z paragrafów klasyfikacji budżetowej nie przekroczono planu wydatków. Powiat dokonywał zapłaty z tytułu zaciągniętych zobowiązań terminowo.

Jak wynika z przedłożonej kontrolerom dokumentacji, Powiat Łowicki zawarł jedną umowę z organizacją pozarządową:

- w dniu 21.12.2022 r. Nr KZJ.526.1.2022 z Caritas Diecezji Łowickiej z siedzibą w Łowiczu, ul. Stanisławskiego 30, 99-400 Łowicz, KRS 0000252350.

Po zakończeniu realizacji zadania ww. organizacja przedłożyła sprawozdanie końcowe z wykonania zadania publicznego, które wpłynęło do Starostwa Powiatowego w Łowiczu dnia 17.01.2024 r.

⁵⁰ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w okresie kontrolowanym.

⁵¹ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1320) – w brzmieniu obowiązującym w okresie badanym.

Ze sprawozdania z wykonania zadania publicznego, złożonego przez Caritas Diecezji Łowickiej wynika, że na realizację zadania w 2023 r. przeznaczono środki w łącznej kwocie **126 058,56 zł.**

Kontrolujący ustalili, że organizacja pozarządowa, której zlecono realizację zadania publicznego⁵² (Caritas Diecezji Łowickiej), w dniu 8 stycznia 2024 r. zwróciła *niewykorzystane środki finansowe* w wysokości **1,44 zł** na rachunek bankowy Starostwa Powiatowego w Łowiczu wskazany w § 9 ust. 3 umowy Nr KZJ.526.1.2022 z dnia 21 grudnia 2022 r., zachowując termin wskazany w § 9 ust. 2 tej umowy.

Ustalono, że organizacja otrzymane środki finansowe przeznaczyła na:

- wynagrodzenia dla osób realizujących powierzone zadanie w łącznej kwocie 120 118,56 zł (w tym 60 059,28 zł wynagrodzenie radcy prawnego, 60 059,28 zł wynagrodzenie doradcy obywatelskiego),
- *edukację prawną* w łącznej kwocie 5 940,00 zł,

Struktura wydatków jest zgodna z *Ofertą realizacji zadania publicznego*, złożoną przez Caritas i załączoną do ww. Umowy.

Powiat przeznaczył 11 580,00 zł na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań, w czym zawierają się ww. kwoty z § 4210 i § 4360 – co stanowi 5,85% ogólnej kwoty (198 000,00 zł), kwotę 5 940,00 zł na pokrycie kosztów promocji, związanych z edukacją prawną powierzoną organizacji pozarządowej, zawierającej się w § 2360 (razem z wynagrodzeniami) – co stanowi 3% ogólnej kwoty (198 000,00 zł) wskazane w nw. przepisie ustawy npp, npo i ep.

Stosownie do postanowień art. 20. 1. ustawy npp, npo i ep „*Dotacja, o której mowa w art. 19 ust. 1, jest przeznaczana w 91% na wynagrodzenia z tytułu umów, o których mowa w art. 6, natomiast w przypadku powierzenia prowadzenia punktu organizacji pozarządowej – na rzecz wyłonionej organizacji pozarządowej, w 6% – na pokrycie kosztów obsługi organizacyjnotechnicznej zadań, a w 3% – na zadania z zakresu edukacji prawnej powierzone organizacji pozarządowej w trybie art. 11 ust. 7 zdanie drugie.*”

Kontrolujący nie wnoszą uwag co do kompletności i rzetelności dokumentacji dotyczącej dokonywanych przez Powiat Łowicki operacji gospodarczych i finansowych, gdy chodzi o wydatki realizowane przez Powiat w 2023 r. w ramach przedmiotowej dotacji.

⁵² Umowa Nr KZJ.526.1.2022 o realizację zadania publicznego: *Prowadzenie punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej w 2023 r.*

5. Prawidłowość rozliczenia dotacji. Terminowość zwrotu środków z dotacji.

Starostwo Powiatowe w Łowiczu dokonało zwrotu dotacji celowej *pobranej w nadmiernej wysokości* w kwocie **1,44 zł** (WB Nr 022/2024/BPL) w dniu 01 lutego 2024 r. co zaewidencjonowano pod ww. datą po stronie Wn konta 411 „Pozostałe obciążenia” w korespondencji ze stroną Ma konta 130 „Rachunek bieżący”.

Stosownie do postanowień art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵³ dotacje celowe pobrane w nadmiernej wysokości *podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia okoliczności* pobrania środków z dotacji w nadmiernej wysokości (w omawianym przypadku od dnia podpisania kierownika jednostki kontrolującej **wystąpienia pokontrolnego**⁵⁴).

Powyższe, a więc pobranie dotacji celowej w nadmiernej wysokości, należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki kontrolowanej.

Ponadto zwrot środków dotacji celowej *pobranej w nadmiernej wysokości* przekazano z rachunku bankowego Starostwa Powiatowego w Łowiczu a nie z rachunku Powiatu Łowickiego.

6. Prawidłowość wykazania danych w sprawozdaniu Rb-50 za 2023 r.

Plan finansowy 2023 r., według danych ewidencji księgowej oraz sprawozdania Rb - 50 *o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami*, za okres sprawozdawczy IV kwartał roku 2023, został zrealizowany w kwocie 198 000,00 zł (100,00%).

Dane dotyczące działu 755 „Wymiar sprawiedliwości”, rozdziału 75515 „Nieodpłatna pomoc prawna”, za rok 2023 wykazane w sprawozdaniu Rb - 50 *o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami*, za okres sprawozdawczy IV kwartał roku 2023, podpisanego przez Skarbnika i Starostę Powiatu Łowickiego dnia

⁵³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2024 poz. 1530 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym w okresie badanym.

⁵⁴ Art. 46 i 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej.

14.02.2024 r., są zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej na dzień 31.12.2023 r.

Ponadto kontrolujący ustalił, że Zarządzenie Nr 4/2023 Starosty Łowickiego z dnia 1 lutego 2023 r. zmieniające Zarządzenie Nr 78/2017 Starosty Łowickiego z dnia 29 grudnia 2017 r. *w sprawie ustalenia zasad rachunkowości w Starostwie Powiatowym w Łowiczu* weszło w życie z dniem 1 lutego 2023 r.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o rachunkowości⁵⁵, zmiany w zasadach (polityki) rachunkowości wchodzi w życie zawsze od pierwszego dnia roku obrotowego, przy czym mogą one w ramach roku następować z mocą wsteczną. Decyzja o zmianie zasad (polityki) rachunkowości może zostać podjęta w dowolnym momencie, jednak jej skutki należy odnieść do całego roku obrotowego, bowiem zgodnie z art. 5 ust. 1 tej ustawy przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

Zespół kontrolerów stwierdził, że zawarty w treści wymienionego wyżej zarządzenia zapis „Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2023 roku” narusza przepisy powołanego art. 8 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 1 powołanej powyżej ustawy o rachunkowości. Zmodyfikowane zapisy zarządzenia winny mieć zastosowanie do wszystkich operacji gospodarczych w danym roku obrotowym.

Powyższe, należy uznać za **nieprawidłowość**, za którą odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki kontrolowanej.

III. Zalecenia i wnioski pokontrolne.

W związku z przedstawionymi ustaleniami kontroli wydaję następujące zalecenia oraz przedstawiam 1 wniosek:

⁵⁵ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w okresie kontrolowanym.

1. zintensyfikowanie nadzoru nad osobami opisującymi dokumenty księgowe, a w szczególności podawanie aktualnej podstawy prawnej, w zakresie zastosowanego trybu udzielenia zamówienia publicznego,
2. przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa, a w szczególności przestrzeganie postanowień zawartych w art. 8 ust. 2 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości w zakresie zapisów w zarządzeniach dotyczących zmian zasad (polityki) rachunkowości, tj. wprowadzanie ich *ze skutkiem od pierwszego dnia roku obrotowego, bez względu na datę podjęcia decyzji (...)*,
3. w związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości w części II pkt 5 niniejszego dokumentu pokontrolnego oraz tym, że środki pobrane w nadmiernej wysokości, zostały zwrócone przez Powiat Łowicki *w kwocie 1,44 zł (WB Nr 022/2024/BPL) w dniu 1 lutego 2024 r.*, odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych w tym zakresie.

Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 1, ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej zobowiązuję Starostę Łowickiego do przedłożenia pisemnej informacji o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia **w terminie 15 dni roboczych** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Zgodnie z art. 48 ww. ustawy od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

\$imie_nazwisko
**\$stanowisko Prawnego, Nadzoru
i Kontroli**